

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Katarina Munier
Tfn: 08/508 25 411

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2006-05-23

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

060613

DNR 442-0327/2006

Till
Socialtjänstnämnden

Familjevårdsrapport 2005

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner rapporten och överlämnar den för kännedom till stadsdelsnämnderna.

Dag Helin

Vera Josefsson

Bakgrund

I rapporten redovisas den uppföljning av familjevård för barn och ungdom som sedan många år tillbaka görs årligen i Stockholm.

Ärendets beredning

Rapporten bygger på stadsdelsförvaltningarnas individrapportering som sammanställts av Socialtjänstförvaltningens stab för utredning och projekt.

Årsrapport för familjehemsvården i Stockholms Stad 2005

Stadsdel	Antal barn i familjehem vid årets slut. (2004 års siffra)	Nyplacerade barn under året (andel placeringar hos släkt/ närstående)	Antal omplaceringar till nytt familjehem under året	Direktkontakt med barnet genom besök minst 2 ggr	Familjehem blivit vårdnadshavare under året
Kista	72 (76)	11 (36%)	3	99%	2
Rinkeby	77 (81)	8 (62 %)	6	100 %	1
Spånga-Tensta	70 (69)	11 (55 %)	0	95 %	0
Hässelby-Vällingby	81 (79)	21 (43 %)	5	93 %	1
Bromma	28 (33)	5 (100 %)	2	94 %	0
Kungsholmen	12 (15)	3 (67 %)	0	100 %	1
Norrmalm	18 (19)	2 (0 %)	1	100 %	0
Östermalm	37 (42)	3 (33 %)	1	100 %	0
Maria-Gamla stan	28 (33)	3 (33 %)	0	97 %	3
Katarina-Sofia	21 (26)	0	0	88 %	0
Enskede-Årsta	34 (39)	5 (60 %)	4	87 %	2
Skarpnäck	55 (57)	13 (62 %)	0	98 %	1
Farsta	72 (71)	8 (50 %)	2	89 %	1
Vantör	62 (69)	8 (88 %)	3	97 %	3
Älvsjö	14 (17)	0	1	100 %	1
Liljeholmen	23 (25)	5 (20 %)	2	80 %	3
Hägersten	17 (18)	2 (0 %)	1	100 %	0
Skärholmen	71 (81)	17 (53 %)	3	96 %	1
Totalt för hela staden	792 (849)	125 (52 %)	34	95 %	20

Färre barn i familjehem 2005

Antalet barn i familjehem minskade jämfört med föregående års siffra till 792 barn. Antalet familjehemsplacerade barn gick ned mest i Skärholmen och Vantör, men även i Bromma, Östermalm, Maria-Gamla stan, Katarina-Sofia och Enskede-Årsta minskade antalet fosterbarn jämfört med 2004. Antalet barn i familjehem ökade dock i viss omfattning i stadsdelarna Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Farsta. Av nyplaceringarna hade 53 % av barnen utländsk bakgrund, eller minst en av sina föräldrar födda utomlands.

69 % är placerade enligt socialtjänstlagen och 28 % enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Sex barn är s.k. privatplaceringar, vilket innebär att föräldrarna själva har inrättat sitt barn i ett annat hem, efter medgivande från socialnämnden. Det kan exempelvis röra sig om föräldrar som p.g.a. längre tids arbete utomlands låter någon anhörig eller närstående vårda barnet utan ersättning från socialnämnden, under tiden man själv inte är hemma och kan ta hand om sitt barn. Ytterligare en kategori barn som vistas i familjehem är funktionshindrade barn som är

placerade enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vid årets slut var 16 barn placerade enligt LSS.

Vård i familjehem ska enligt gällande lagstiftning inte pågå längre tid än erforderligt. Avsikten med vården är att barnet ska kunna återförenas med föräldrarna. Parallellt med barnets vård i familjehem ska de biologiska föräldrarna erbjudas den hjälp och stöd de behöver för att så snart som möjligt vara i stånd att kunna återförenas med sitt barn. Barnet behöver som regel särskilt stöd i förskolan/skolan och behandling från barn- och ungdomspsykiatri (BUP), vilket är tänkt att pågå samtidigt med familjehemsvården.

Återförening är i många fall inte möjlig, trots ansträngningar från stadsdelsförvaltningarnas sida, varför ett stort antal barn kommer att stanna i sina familjehem under hela uppväxten. 58 % av barnen har bott i sitt familjehem i mer än tre år. 43 % i längre tid än fem år.

Nyplaceringar och andelen i släktinghem

Antalet nyplaceringar minskade från 160 nyplaceringar år 2004 till 125 nyplaceringar år 2005. Den klart största ålderskategorin är 13-17-åringarna som utgör 59% av nyplaceringarna. 18% var 1-5 år gamla och 22% var 6-12 år. 69 % av nyplaceringarna tillkom enligt SoL, 31 % enligt LVU.

Hässelby-Vällingby och Skärholmen hade märkbart flest nyplaceringar med vardera 21 respektive 17 barn. Övriga stadsdelar gjorde mellan 2 och 11 nyplaceringar. Liksom föregående år gjorde Katarina-Sofia och Älvsjö inga nyplaceringar alls.

Lagen föreskriver att socialtjänsten, när ett barn ska placeras, i första hand ska överväga om barnet kan placeras hos någon släkting eller annan närstående, men det är alltid vad som är bäst för barnet som ska gälla. Placering hos släktingar eller andra närstående har i forskningen visat sig fungera bättre, i synnerhet för ungdomar, och Stockholm ligger något högre än landet i övrigt när det gäller att rekrytera familjehem inom barnets eget nätverk. 47 barn placerades 2005 hos släktingar (31%) och 18 hos övriga närstående (7%).

Omplaceringar

År 2004 omplacerades totalt 35 barn från ett familjehem till ett annat. Siffran för 2005 är 34, varav sex barn är hemmahörande i Rinkeby och fem barn i Hässelby-Vällingby. 71% av de omplacerade barnen var ungdomar i åldersintervallet 13-18 år och nio av dem hade bott mer än fem år i familjehem när de omplacerades. Strävan är alltid att placerade barn ska

slippa utsättas för ytterligare separationer och de påfrestningar det innebär, men omplaceringar är ibland trots detta nödvändiga att genomföra.

Socialtjänstens kontakt med barnen

Företrädare för ansvarig stadsdelsnämnd ska enligt stadens riktlinjer träffa barnet regelbundet och samtala med barnet inför varje övervägande av fortsatt vård/omprövning av vården, som enligt lag ska ske minst en gång var sjätte månad. Den handläggare som ansvarar för uppföljningen har i uppdrag att besöka barnet och upprätthålla en god kontakt med barnet i syfte att kunna bedöma att vården utförs i enlighet med barnets bästa.

Av samtliga placerade 959 barn (kvarvarande + avslutade) fick 851 barn besök minst två gånger under året i enlighet med stadens riktlinjer för familjehemsvård. Besöksfrekvensen har därmed ökat sedan föregående år och ligger nu på 95%. Rinkeby, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Älvsjö och Hägersten har haft direktkontakt med samtliga barn i familjehem. 62% av stadens familjehemsplacerade barn har fått tre, eller fler än tre, besök av sin familjevårdsinspektör under året, vilket är positiva siffror. Lägst besöksfrekvens uppvisar Liljeholmens stadsdelsförvaltning med 80 % som fick två besök 2005.

Totalt 15 barn fick av okänd anledning inga besök alls under 2005. Sammanlagt 4% har inte besökts i den omfattning som lagstiftaren föreskriver med minst 1 besök var sjätte månad.

Byte av vårdnadshavare

Barn som placeras i familjehem blir ibland kvar i många år. I vissa av dessa ärenden kan en bättre situation för barnet åstadkommas genom att vårdnaden överflyttas till familjehemmet. När familjehemsföräldrar, handläggare och barnet, om det uppnått sådan mognad, är överens om att ansöka om överflyttning av vårdnaden ska avtal tecknas. Avtalet tecknas innan tingsrätten fattar beslut. Det framgår av avtalet att det gäller först sedan rätten fattat sitt beslut. 19 familjehem har under året genom beslut i tingsrätt blivit särskilt förordnade vårdnadshavare och är därmed inte längre familjehem. Flest vårdnadsöverflyttningar har gjorts i Maria-Gamla stan och Liljeholmen.

I Stockholm fanns efter årets slut 66 avtal med vårdnadshavare som tidigare varit familjehem. Dessa avtal reglerar bl.a. den ersättning som utges till vårdnadshavaren för barnets vård. Familjehemsföräldrarna som förordnas till vårdnadshavare har inte försörjningsansvar för barnet. Berörda barn redovisas efter det år tingsrätten fattat sitt beslut, inte längre i stadens familjevårdsstatistik.

Uppnådda mål för vården

Barnet ska återförenas med sina föräldrar så snart vårdbehovet har upphört. Socialnämnden ska följa barnet och föräldrarna för att kunna bedöma om och när det är till barnets bästa att lämna familjehemmet och flytta tillbaka till föräldrarna. År 2005 avslutades sammanlagt 167 placeringar; 144 SoL-, 21 LVU- och 2 LSS-placeringar.

Störst andel placeringar som avslutades under året, berodde på att barnen blivit unga vuxna. Av dessa flyttade 15 personer till ett eget boende. 19 placeringar upphörde i och med att familjehemmet blev vårdnadshavare för barnet. 12 barn omplacerades till HVB (hem för vård och boende).

31 % av de avslutade placeringarna skedde i enlighet med vårdplanen, d.v.s. vårdbehovet upphörde och barnet återförenades planenligt med föräldrarna.

Utveckling och kvalitet

På stadsdelarna bedriver personalen ett omfattande arbete med att stödja de familjehemsplacerade barnens vård, men stadens stöd till familjehemmen och de biologiska föräldrarna behöver förbättras. Det behöver utvecklas nya system och tillföras medel, som kan leda till förbättringar i verksamheten. Två fundamentala faktorer är dels tillgången på utbildade familjehem och dels att stadsdelsförvaltningarna har kunnig personal med lämplig erfarenhet och fortbildning, så att arbetet kan utföras på ett kompetent och rättssäkert sätt.

Inom Socialstyrelsen pågår ett nationellt arbete med kunskaps- och verksamhetsutveckling på familjevårdens område. Ett antal förslag presenterades i SOU-rapporten 2005:81 "Källan till en chans" av sociala barn- och ungdomsvårdskommittén hösten 2005 och lagändringar är att vänta. I Stockholms stad kommer socialtjänstförvaltningen tillsammans med Stadsledningskontoret snart att presentera några angelägna utvecklingsförslag och kostnadsberäkningar, vilka kan bidra till en mer grundlig kvalitetshöjning inom familjehemsvården i Stockholm.